

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **Česká pojišťovna a. s.**, se sídlem Spálená 75/16, Praha 1, zastoupena Mgr. Lenkou Krupičkovou, LL.M., advokátkou se sídlem Na Hroudě 61, Praha 10, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 3. 2014, č. j. 22 Af 185/2011 – 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně Česká pojišťovna a. s. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 3. 2014, č. j. 22 Af 185/2011 – 20, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě (dále také „krajský soud“) napadeným usnesením odmítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2011, č. j. 6567-3/2011-140100-21, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Celního úřadu Frýdek - Místek ze dne 16. 9. 2011, č. j. 9666-6/2011-046100-021, o opravě zřejmých nesprávností v rozhodnutí – výzvě ke splnění ručitelského závazku ze dne 8. 8. 2011, č. j. 8059-7/2011-046100-024, a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že opravné usnesení, kterým se opravují zjevné chyby v počtech, překlapy apod. v písemném vyhotovení správního

rozhodnutí a jež se netýká výroku rozhodnutí, nemá hmotněprávní účinky, a proto se nejedná o rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Oprava se netýkala výroku rozhodnutí, nýbrž procesního institutu – dočasněho odložení účinků rozhodnutí do doby vydání odvolacího rozhodnutí. Krajský soud proto žalobu na základě ust. § 70 písm. a), § 68 písm. e) a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podala žalobkyně jako stěžovatelka (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřela o ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Stěžovatelka namítla, že rozhodnutím žalovaného byla zkrácena její veřejná subjektivní práva a jednalo se o úkon, kterým se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují její práva a povinnosti. Rozhodnutí o opravě zřejmých nesprávností a následné rozhodnutí žalované se projevila v právní sféře stěžovatelky, neboť jí v konečném důsledku znemožnila dosáhnout kompenzace za to, že na základě poučení správce daně o odkladném účinku odvolání, které bylo v rozporu se zákonem, plnila uloženou povinnost předčasně. Správce daně jí uložil výzvou ke splnění ručitelského závazku hmotněprávní povinnost uhradit částku 29.251.383 Kč ve lhůtě 10 dnů od doručení. Poučení o odkladném účinku má pro ručitele zásadní význam, neboť stanoví, kdy může být v souladu se zákonem zasaženo do jeho vlastnického práva. Informoval-li správce daně stěžovatelku o odkladném účinku v rozporu se zákonem, vyvolal v ní mylně představu, že hmotněprávní účinky rozhodnutí nastávají za deset dnů od doručení výzvy, tj. že danou částku je třeba uhradit obratem, což stěžovatelka učinila. Pokud by byla správně poučena, do ukončení řízení o odvolání by neplnila. Byla tak zbavena možnosti volně nakládat s předmětnou částkou pod dobu dvou měsíců. Podstatou rozhodnutí byla materiální změna hmotněprávní povinnosti uložené stěžovatelce. K odstranění takové vady slouží jen opravné či dozorní prostředky, nikoliv postup podle ust. § 104 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Odkladný účinek nebyl vyloučen v důsledku pouhého překlepu či technické chyby ve vyhotovení rozhodnutí, nýbrž v důsledku nesprávné aplikace daňového řádu. Sám správce daně tuto nesprávnost zjistil teprve na podkladě odvolání stěžovatelky. Připuštěním závěru, že postačila k odstranění vady rozhodnutí jeho oprava, došlo ke zhojení faktu, že správce daně po dobu dvou měsíců neoprávněně nakládal s prostředky stěžovatelky. Navíc tím vyloučil její nárok na úroky dle ust. § 254 daňového řádu. Předpokladem vzniku tohoto nároku je totiž zrušení, změna nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí. Výsledkem je situace, kdy pochybení správce daně zůstalo stvrzeno pouze akademickým výrokem, bez možnosti dosáhnout jakékoliv kompenzace. Pokud by stěžovatelka v předepsané lhůtě neplnila, správce daně by částku nezákonně vymáhal a stěžovatelce by pak náležela kompenzace dle ust. § 254 daňového řádu. Jelikož ji uhradila, nebyla jí po opravě vadného poučení ani vrácena, ani jí nebyl přiznán úrok z neoprávněného jednání správce daně s odvoláním na to, že zaplatila na základě zákonného rozhodnutí dobrovolně. Postup správce daně měl tedy zásadní dopady do majetkové sféry stěžovatelky. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že krajský soud správně rozhodl o vyloučení rozhodnutí o opravě zřejmých omylů a nesprávností ze soudního přezkumu. Postup celních orgánů nebyl nezákonný. Ust. § 110 odst. 1 daňového řádu činí postup před

pokračování

celními orgány postupem legitimním. Celní úřad pochybil, pokud v poučení neuvedl poučovací povinnost o odkladném účinku odvolání, nicméně toto pochybení bylo zhojeno a opravné. I kdyby tomu tak nebylo, nesprávné poučení nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí, protože odkladný účinek má odvolání ze zákona. Stěžovatelka plnila na základě zákonného rozhodnutí. Od uzavření ručitelského závazku s dlužníkem byla srozuměna s tím, že částku může k výzvě správce daně jako ručitel plnit. Tvrzení o tom, co by nastalo, kdyby stěžovatelka rozhodnutí celního úřadu nerespektovala, jsou ničím nepodložené spekulace a smyšlené skutečnosti. Žalovaný závěrem navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené usnesení krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Předně Nejvyšší správní soud poznamenává, že předmětem řízení o kasační stížnosti v nyní posuzované věci je výlučně zákonnost usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, tj. zejména zákonnost závěru krajského soudu, že žalobou napadené rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se proto nemohl zabývat argumenty obou stran ve prospěch či neprospěch závěru, že dané konkrétní pochybení při vydávání výzvy ke splnění ručitelského závazku bylo možné odstranit postupem podle ust. § 104 daňového řádu. Tato otázka by mohla být až předmětem meritorního přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí v případě, že by žaloba byla přípustná. Jelikož k meritornímu přezkumu před krajským soudem nedošlo, a ani krajský soud se proto touto problematikou nezabýval, je tato otázka v řízení o kasační stížnosti proti napadenému usnesení krajského soudu bezpředmětná.

Podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřipustný.

Podle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Podle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. žaloba je nepřipustná také tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.

Podle ust. § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími.

Je-li tedy žalobou podle ust. § 65 a násl. s. ř. s. napaden úkon správního orgánu, který není rozhodnutím ve smyslu legislativní zkratky obsažené v ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., a který je tudíž vyloučen ze soudního přezkumu na základě ust. § 70 písm. a) s. ř. s., je

žaloba dle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. nepřipustná a krajský soud má přistoupit k jejímu odmítnutí podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

V projednávané věci je proto klíčová zákonnost závěru krajského soudu, že žalobou napadené rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Přípustnost žaloby se přitom odvíjí od charakteru prvostupňového správního rozhodnutí, jehož osud sdílí i žalobou napadené rozhodnutí o odvolání.

Prvostupňové správní rozhodnutí bylo vydáno na základě ust. § 104 daňového řádu, podle něhož správce daně opraví zřejmé chyby v psaní, počtech a jiné zřejmé nesprávnosti ve vyhotovení rozhodnutí opravným rozhodnutím.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že nelze paušálně vyslovit závěr, že rozhodnutí o opravě zřejmých chyb a nesprávností podle ust. § 104 daňového řádu vždy zasahuje do právní sféry adresáta, nebo že naopak nikdy do právní sféry adresáta nezasahuje (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 Afs 42/2007 - 127, dostupný na www.nssoud.cz). Možný zásah do práv se totiž odvíjí od toho, jakým způsobem oprava mění dopad opravovaného rozhodnutí na adresáta. Je-li předmětem opravy výrok rozhodnutí, bude často oprava způsobilá zasáhnout do právní sféry adresáta rozhodnutí. Právě výrok je totiž pro adresáta rozhodnutí závazný a může zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat jeho práva nebo povinnosti. Při změně výroku (například vydáním opravného usnesení) tak může opět dojít k založení, změně, zrušení nebo závaznému určení práv nebo povinností adresáta. V případě opravy ostatních částí rozhodnutí bude naopak možné zásadně dospět k závěru, že k zásahu do právní sféry dojít nemůže. Nedochází totiž ke změně samotných práv a povinností adresáta, které byly založeny, změněny, zrušeny či závazně určeny výlučně výrokem opravovaného rozhodnutí.

Poučení správního rozhodnutí o odkladném účinku odvolání proti výzvě ke splnění ručitelského závazku nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje práva ani povinnosti adresáta rozhodnutí. Nejvyšší správní soud nepopírá, že nesprávné poučení může v adresátovi vyvolat mylnou představu a ve svém důsledku vést k jeho újmě. Pokud k tomu však dojde, není tato újma vyvolána závaznou částí rozhodnutí (výrokem), kterou byl adresát povinen se řídit, tj. tou částí rozhodnutí, která by právě zakládala, měnila, rušila či závazně určovala jeho práva nebo povinnosti.

Stejný charakter musí mít dle názoru Nejvyššího správního soudu také rozhodnutí o opravě zřejmých nesprávností obsažených v poučení o opravném prostředku proti výzvě ke splnění ručitelského závazku. Stejně jako samotné poučení o odkladném účinku odvolání, ani změna tohoto poučení nemůže založit, změnit, zrušit či závazně určit práva či povinnosti adresáta rozhodnutí.

Argumentuje-li stěžovatelka vznikem újmy v důsledku toho, že se řídila nesprávným poučením o odkladném účinku odvolání proti výzvě ke splnění ručitelského závazku, nemůže se z povahy věci jednat o újmu způsobenou v příčinné souvislosti s žalobou napadeným rozhodnutím, respektive jemu předcházejícím rozhodnutím o opravě zřejmých nesprávností. Navíc ke kompenzaci této újmy by nemohlo nijak přispět

pokračování

zrušení rozhodnutí o opravě zřejmých nesprávností, jak se domnívá stěžovatelka. I kdyby totiž byla výzva ke splnění ručitelského závazku uvedena do původního znění s nesprávným poučením o odkladném účinku odvolání, nemohlo by toto pochybení vést ke zrušení výzvy v odvolacím či následném soudním řízení. Nejedná se o vadu, která by měla vliv na zákonnost samotné výzvy (jejího výroku).

Na druhou stranu lze podotknout, že nesprávné poučení o opravném prostředku či odkladném účinku opravného prostředku může být nesprávným úředním postupem ve smyslu ust. § 13 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Jelikož se nesprávné poučení neodráží bezprostředně ve výroku rozhodnutí, nelze škodu vzniklou v důsledku nesprávného poučení chápat jako škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, nýbrž právě jako škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Tuto skutečnost nepřímou potvrdil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 20. 5. 2003, č. j. 29 Odo 10/2003 - 160 (dostupný na www.nsoud.cz), v němž na jednu stranu dovolání odmítl, na stranu druhou upozornil na odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným poučením o opravném prostředku v napadeném rozhodnutí (z povahy věci tedy musel mít na mysli odpovědnost za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem, neboť náhrada škody způsobené nezákonným rozhodnutím je podmíněna zrušením či změnou rozhodnutí – viz ust. § 8 odst. 1 citovaného zákona). Pokud tedy stěžovatelka skutečně utrpěla v důsledku nesprávného poučení újmu, což nepřisluší posoudit Nejvyššímu správnímu soudu, nepředstavuje vydání rozhodnutí o opravě zřejmých nesprávností (ani následné odvolací rozhodnutí) překážku pro to, aby dosáhla kompenzace za takovou újmu. Ani v tomto ohledu proto žalobou napadené rozhodnutí nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje práva nebo povinnosti stěžovatelky.

Krajský soud tedy učinil správný závěr, že žalobou napadené rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., a žalobu plně v souladu s ust. § 70 písm. a), § 68 písm. e) a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatelka ve věci úspěch neměla, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému pak podle obsahu spisu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2014

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu